SFAM
Svensk förening för allmänmedicin

Verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2022-01-01 — 2022-12-31

Medlemmar

Antalet medlemmar 2022-12-31 var 2 529, varav 625 ST-läkare.
Antalet medlemmar 2021-12-31 var 2 282, varav 568 ST-läkare.

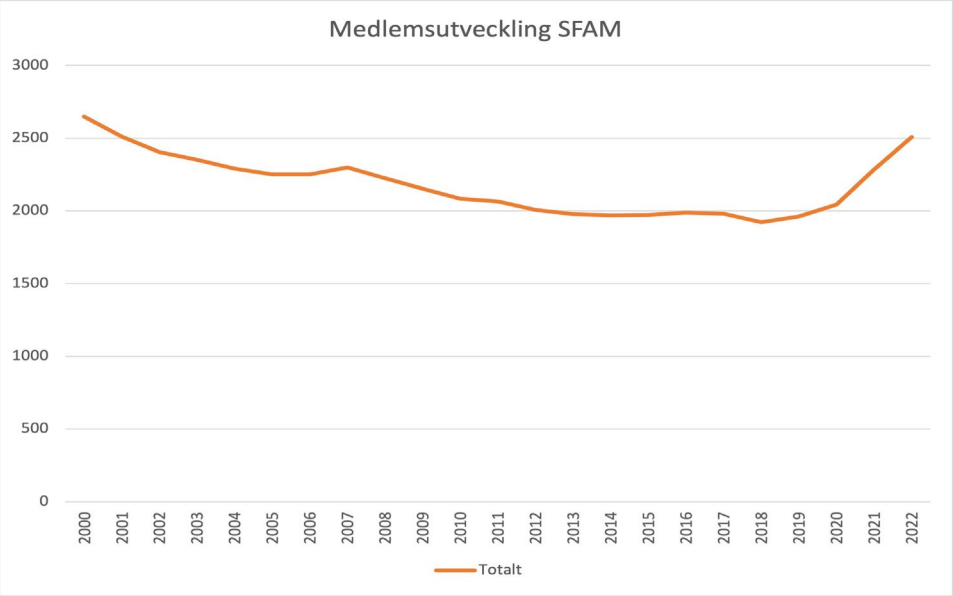

Styrelse

Styrelsens sammansättning efter fullmäktigemötet 2022-03-30:

Ordförande	Magnus Isacson, Stockholm	vald till 2023
Vice ordförande	Annika Larsson, Skellefteå	vald till 2023
Facklig sekreterare (t o m juni)	Gösta Eliasson, Falkenberg	vald till 2024
Vetenskaplig sekreterare	Andreas Stomby, Jönköping	vald till 2024
Kassör	Panteha Hatefi, Stockholm	vald till 2024
Ledamot	Emil Péclard, Falun	vald till 2024
Ledamot	Andreas Thörneby, Kinna	vald till 2023
Ledamot	Lisa Sallmén, Årjäng	vald till 2024

Fullmäktige till Svenska Läkaresällskapet

Fullmäktige: Magnus Isacson, Annika Larsson, Panteha Hatefi, Gösta Eliasson, Lisa Sallmén, Andreas Stomby och Andreas Thörneby.
Suppleanter: Oskar Lindfors, Cecilia Ryding, Lennart Råhlén, Stefan Wallmark och Christina Vestlund.

Revisorer

Auktoriserad revisor: Magnus Wikström Value & Friends AB.
Suppleant: Stefan Enmark, Value & Friends.
Medlemsrevisor: Christina Ledin. Suppleant: Magnus Kåregård.

Valberedning
Lars Bäcklund, sammankallande, Jonas Sjögreen, Maria Nordendahl, Andreas Lindmark och Johanna Stjerna och Anna Elmerfeldt Wallinder.

Kansliet
På kansliet arbetade under verksamhetsåret Heléne Swärd föreningsövergripande och Katarina Boltenstern med Mitt-i-ST.

Styrelsens verksamhetsberättelse

Året som gått har varit ett framgångsrikt år för föreningen såväl som för svensk allmänmedicin. Antalet medlemmar har stigit från 2282 till 2529. SFAMs styrelse har under ett antal år haft en dialog med Socialstyrelsen kring fastläkarfrågan vilket i år resulterade i att man från Socialstyrelsens sida tog fram en siffra på hur många individer som är rimligt att en specialist i allmänmedicin är ansvarig för, nämligen 1100. Det ser vi som en viktig milstolpe i strävan efter fast läkare för hela befolkningen och en fråga där SFAM har gjort tydlig skillnad och påverkat.

Trots pandemi och en del osäkerhet inför kongressen i Gävle i april blev kongressen av med många deltagare, bra föreläsningar och seminarier och god stämning. Vi riktar ett stort tack till lokalföreningarna i Gävleborg och Dalarna som stod som arrangörer.

Under hösten arrangerades ST-dagar i Visby som också blev en stor succé och ordförande Magnus Isacson var på plats och föreläste. Stort tack till de driftiga kolleger från Gotland med David Ojalvo i spetsen som möjliggjorde detta.

På Almedalsveckan var styrelsen representerad av Magnus Isacson och Annika Larsson. De båda deltog i seminarier och paneldebatter och arrangerade dessutom ett eget seminarium med titeln ”Närmare än du tror – en riktigt bra primärvård” i Läkartidningens tält. Det var fullsatt och uppskattat av deltagare och åhörare.

Inför Almedalsveckan utsågs Magnus Isacsons till den 34:e mäktigaste personen i vårdsverige av Dagens Medicin som årligen tar fram en ”maktlista”. Motiveringen var följande: ”Har aspirerat på en plats på topp 50 sedan han valdes och tar nu steget upp. När valets viktigaste fråga ska debatteras är det SFAMs ordförande som bjuds in till Studio Ett i P1. Primärvården är i fokus och det har fått SFAM att bli alltmer efterfrågade. Debatterar flitigt, inte bara i branschpress. Har ett år kvar på sin ordförandeperiod.”

Under våren tog styrelsen emot den rapport som SFAMs och DLFs tänkargrupp, under ledning av Åke Åkesson, tagit fram med titeln ”Världens bästa primärvård” med nio punkter för hur vi ska uppnå just världens bästa primärvård. Denna rapport har fått stort genomslag och använts som underlag för diskussion med politiker och andra kontakter.

För att stimulera forskning har styrelsen under året tagit beslut om att utlysa ett forsknings-stipendium som kommer att utlysas två gånger per år för att möjliggöra för forskande allmänläkare att delta i och presentera sin forskning vid kongress med allmänmedicinsk inriktning.
Vi har tillsammans med Läkaresällskapet försökt driva på för att det ska göras lite större pilotprojekt med Hippokratesrevision (interprofessionell kvalitetsgranskning framtaget av Läkaresällskapet i samarbete med SFAM) någonstans i landet. Detta har diskuterats med Socialstyrelsen och politiker.
Vi har svarat på ett flertal remisser:

Styrelsen har haft 14 digitala möten, 2 fysiska möten och 1 konstituerande möte. Styrelsen eller delar av styrelsen har träffat en mängd olika personer, bland annat följande:

Lina Nordquist (L), Acko Ankarberg (Kd), Anders W Jonsson (C), Linda Lindberg (Sd), Marie Morell (M), Lena Hallengren och Fredrik Lundh Sameli (S), Lisbeth Löpare (SKR), Leif Dahlberg (Joint Academy), Lisa Pelling (Arena idé), Maria Hilberth (Socialstyrelsen), Max Herulf (E-hälsomyndigheten), Nasim Farrokhnia (Microsoft), Riksrevisionen, plus en mängd olika regionpolitiker.

Vi har representerats av Magnus Isacson på Nordisk kongress i Stavanger och av Lisa Sallmén på WONCA Europe-kongress i London.

Magnus har bland mycket annat föreläst på ST-dagar i Lund, för allmänläkare i Gävleborg, på Nationell primärvårdskonferens i Malmö, för Centerpartiet i Region Stockholm, för SFAM Jönköping och SFAM Västervik, på Patient Safety Day FOKUS patient, på Patientriksdagen och för SFAM Malmö och DLF Sydöstra Skåne.

På Läkaresällskapets fullmäktige var SFAM representerade av Magnus Isacson, Annika Larsson, Panteha Hatefi, Lisa Sallmén, Andreas Stomby, Andreas Thörneby och Cecilia Ryding. I Läkaresällskapets nämnd har Sanna Althini suttit under året och samarbetet med SLS har fungerat mycket bra.

Vi har fortsatt debattera viktiga frågor såsom fast läkare, vård efter behov, digitalisering, marknadisering av sjukvården och närakuter osv. Här följer några av de debattartiklar och mediala sammanhang som vi skrivit och deltagit i under året:

220203: https://www.expressen.se/debatt/stang-genast-kryphalet-for--oseriosa-digitala-vardgivare/

220210: https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/primarvardspropositionen-maste-genomforas/

220216: https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/vi-ar-oppna-for-en-dialog-om-lakemedelsfragor/

220221: https://www.svd.se/en-fast-lakare-skapar-tryggheten

220331: https://www.senioren.se/asikter/tyck/vad-hande-med-samhallskontraktet/

220409: https://www.dn.se/insandare/dra-tillbaka-obegripligt-beslut-att-oppna-fler-narakuter/

220422: https://www.mitti.se/debatt/replik-narakuterna-har-dranerat-vardcentralerna-och-akutsjukhusen/repvds!bgQB8nD9i1SFzn5YYrRguw/

220426: https://arenaide.se/kalender/digitaliseringslobbyn/

220429: SVT-enkät: Läkare inom primärvården vittnar om ohållbar arbetssituation | SVT Nyheter

220511: https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/fler-specialmottagningar-i-primarvarden-ar-inte-losningen/

220528: https://www.svd.se/a/bG1yLq/debil-debatt-om-vardcentralerna

220612: https://www.expressen.se/debatt/har-soldoktorn-ens-satt--sin-fot-pa-en-vardcentral/

220704: https://www.svd.se/a/Ea7xmj/lindfors-och-thorneby-lat-fasta-relationer-bli-regel-i-primarvarden

220721: https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/forsok-inte-hitta-kryphal-och-undanflykter/

220724: Köpa blodtest: Det säger forskningen om proverna för att kolla hälsan | SvD

220917: https://www.svd.se/a/dwlG7w/behover-verkligen-alla-en-fast-lakare

221122: https://www.svd.se/a/VP6nmW/ansvarslost-nar-vardens-kontinuitet-forsamras

221214: https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/se-till-att-vardcentraler-kan-anstalla-lakarna-de-utbildar

Remisser

Nedan en sammanställning av de remisser eller liknande skrivelser som varit aktuella under 2022. Oftast har begäran om remissvar skickats ut till råd eller nätverk eller ibland enskilda medlemmar för synpunkter, underlag eller fullständiga remissvar. Tack till alla er som bidragit!

SFAMs remissvar (2022)

- SLS, Slf: Börja med barnen! Slutbetänkande Följa upp hälsa och dela information för en god och nära vård (SOU 2021:78)
- SLS: Reglering av privata sjukvårdsförsäkringar
- SLS: Anmälningsplikt för rotavirusinfektioner (S2019/04510/FS)
- Socialstyrelsen, SLS: Förslag till ändring av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2021:8) om läkarnas specialisteringtjänstgöring
- Socialdepartementet, SLS: Betänkandet En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker SOU 2021:95
- Slf: Reglering av privata sjukvårdsförsäkringar – ökad kunskap och kontroll (SOU 2021:80)
- Synpunkter angående Kunskapsmaterial om olika yrkesgrupper
- SLS: Från delar till helhet – En reform för samordnade, behovsanpassade och person-centrerade insatser till personer med samsjuklighet SOU 2021:93
- Socialstyrelsen: Målnivåer för NR psoriasis
- SLS: Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur och ökad förmåga SOU 2022:6
- Slf: Förslag på nya föreskrifter om undernäring
- Folkhälsomyndigheten: Förslag till föreskrifter och allmänna råd om vaccination i enlighet med det särskilda vaccinationsprogrammet för personer som ingår i riskgrupper
- Socialstyrelsen: Nationella riktlinjer för vård av obesitas
- Slf: Synpunkter på vårdförlopp Ländryggsbesvär
- Nationella lärandemål i allmänmedicin inom 6-åriga läkarutbildningen
- Socialdepartementet, SLS, Slf: Vägen till ökad tillgänglighet - delaktighet, tidiga insatser och inom lagens ram SOU 2022:22
- SLS: Anmälningsplikt för rotavirusinfektioner
- SLS, Slf: Regler om privata sjukvårdsförsäkringar inom den offentligt finansierade hälso- och sjukvården (Ds 2022:15)
- Socialdepartementet, SLS: Vägen till ökad tillgänglighet - delaktighet, tidiga insatser och inom lagens ram SOU 2022:22
- Socialdepartementet, SLS, Slf: Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer SOU 2022:41

Remissvar avseende nationella vårdprogram (lite osäker om Anna/Hans skickat svar på alla eftersom jag inte har kopian, men har fått svar att ”de ska titta på dem”/Hs)
Bröstcancer
Lungcancer
Prostatacancer
Njurcancer
Livmoderhalscancer
Standardiserat vårdförlopp för tjock- och ändtarmscancer
Standardiserat vårdförlopp allvarliga ospecifika symtom som kan bero på cancer

Projekt

Socialstyrelsen har beviljat SFAM 450 000 kr i statsbidrag för 2022 för insatser som främjar arbetet med prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor. Insatserna har bestått av två olika aktiviteter:

1. Utvärdering av ett systematiskt arbetssätt med levnadsvanor hos patienter med psykisk ohälsa i primärvården

Veronica Milos Nymberg[1,2], Peter Nymberg[1,2], Miriam Pikkemaat[1,3], Susanna Calling[1,4]
[1] Centrum för primärvårdsforskning, Malmö; [2] Vårdcentralen Laröd, Helsingborg; [3] Vårdcentralen Husensjö, Helsingborg, [4]Vårdcentralen Bokskogen, Bara.

Beskrivning
Patienter med psykisk ohälsa har ökad risk för morbiditet jämfört med resten av befolkningen, relaterad till högre risk för fetma, diabetes och kardiovaskulära sjukdomar (1, 2). Det finns goda exempel med riktade livsstilsinterventioner i primärvården riktade till den här gruppen patienter (3,4). Det finns också evidens för att individualiserade program ger bättre effekter på hälsa och kardiovaskulära riskfaktorer jämfört med generell screening av livsstil i befolkningen (5,6). Den svenska modellen Hälsokurvan omfattar en kombination av frågor kring mat, fysisk aktivitet, ärftlighet, rökning, alkohol, stress och psykisk ohälsa och mätningar som BMI, blodtryck och blodfetter. Hälsokurvan skapar en visuell hälsoprofil vilken gör det lättare att förstå vilken levnadsvana som kan behöva förändras (7). I en tidigare studie på en populationsbaserad kohort av 35 åringar kunde de deltagarna som ingick i intervention bestående av en hälsoundersökning baserad på Hälsokurvan rapportera förbättring av livstilsvanor såsom mindre rökning, lägre intag av fet och högre fysisk aktivitet (8). Senare studier visade att Hälsokurvan var ett prognostiskt verktyg för bedömning av risken att insjukna i diabetes, kardiovaskulär sjukdom och cancer (9,10). Det finns dock inga tidigare studier om effekten av ett systematiskt arbetssätt i form av upprepade hälsoundersökningar baserade på Hälsokurvans hos patienter med psykisk ohälsa i primärvården. Studien är i linje med Socialstyrelsens rekommendationer om riktade insatser med fokus på levnadsvanor till personer med psykisk ohälsa och därmed särskild ökad risk för ytterligare ohälsa.

Syfte
Pilotstudien har testat metodens genomförbarhet (feasibility)it beskriva baslinjevariablerna för de inkluderade patienterna, för att senare kunna genomföra en större studie på flera vårdcentraler i olika regioner.

Metod
Patientrekryteringen skedde opportunistisk (rekrytering i samband med besök hos läkare eller psykiatrisjuksköterska pga psykiska besvär) och i kronologisk ordning från projektstart i mellan oktober 2019 tom november 2022. Patienterna (vuxna >18 år) hade sökt för depression, ångest, oro, sömnstörning och stressrelaterade besvär eller som har en bestående kontakt med vårdcentralen för en redan diagnostiserad psykisk sjukdom som har föranlett behandling. Sjuksköterskor och en dietist utbildade i verktyget Hälsokurvan genomförde samtal med patienterna, tog blodprover och mätte relevanta mått som blodtryck och midje-stusskvot och planerade för vidare uppföljning. Ytterligare ett uppföljningsbesök planerades och genomfördes efter 6-24 månader. Genomförbarhet testades genom att mäta avhopp från studien, skillnad mellan patienter som stannade kvar i studien till uppföljningen och de som hoppade, följsamhet till hälsoråden och tid till uppföljning.
Rekrytering i den stora kohortstudien är påbörjad.

Resultat
Totalt inkluderades 64 patienter i pilotstudien. Alla patienter hade minst en psykiatrisk diagnos, med 24 (37,5 %) fall av depression, 19 (29,7 %) av ångesttillstånd, 22 (34,4 %) utmattningssyndrom och 23 (35,9 %) sömnstörning. 27 patienter (42 %) hade två av dessa diagnoser och 8 (12,5 %) även en tredje psykiatrisk diagnos. Baseline data är publicerade i början av 2022 (13). 29 patienter (45%) kom till ett uppföljande besök, som skedde efter en mediantid på 15 månader (Min 6-Max 29 månader).

Det fanns ingen skillnad mellan patienter som stannade i studien till uppföljande besöket och avhoppare vad gäller mätningar vid rekrytering eller riskprofil på hälsokurvan, förutom livssituation/psykosocial belastning, med högre risknivåer för individer som hoppade av. Deltagare som följdes upp med två besök visade god följsamhet till råden, med över 10% av individerna som förbättrade levnadsvanor i varje område förutom tobaksbruk och stress.

Diskussion
Studien visade hög andel avhopp (55%), som kan bero på att rekryteringen gick långsamt under covid-19 pandemin, när resurser behövde dirigeras om till bl a vaccination. Detta förklarar också ett lägre deltagarantal jämfört med det planerade antalet på 100 patienter. Patienterna som kom till återbesök skilde sig inte från de som hoppade vad gäller kardiovaskulära riskfaktorer vid rekrytering, förutom större andel med ökad psykosocial risknivå i avhoppsgruppen. Resultat från denna pilot- och genomförbarhetsstudie sammanställs för närvarande i en andra publikation som ska skickas till vetenskaplig tidskrift.

Sammanfattning
Hälsokurvan hos personer med psykisk ohälsa som söker primärvården visade att alla deltagare hade minst en levnadsvana med förhöjd risk för att utveckla senare diabetes eller kardiovaskulär sjukdom. Metoden visar tillfredställande genomförbarhet och vi föreslår att en större kohort med långtidsuppföljning borde genomföras.

2. Kompetensutveckling genom presentation av fortbildningsmaterial, med syfte att ge allmänläkare förutsättningar att utveckla sitt levnadsvanearbete, med basen i nationella riktlinjer och nationellt vårdprogram vid ohälsosamma levnadsvanor – prevention och behandling

Redaktionsstyrelse: Anna Flod, Susanne Althini, Ulf Måwe och Andreas Lindmark.
Redaktion: Anna Flod (chefredaktör), Ulf Måwe, Karin Ranstad, Meta Wiborgh, Lars Bäcklund (protokollförare), Cecilia Ryding, Gunnar Carlgren, Susanna Althini och Andreas Lindmark (redaktionssekreterare).

Mötesdatum våren 2022: Redaktionsmöten, onsdagar 12.15-12.55: 5/1, 2/2, 2/3, 25/5.
Fredag 29/4 8.00-12.00: redaktionsdag för planering program hösten 2022.
Torsdag 7/4 9.30-11.30: arbetsutskott för planering av redaktionsdagen.
Redaktionsstyrelse, onsdagar, kl 12.15-12.55: 12/1, 23/2, 23/3, 20/4, 18/5.
Mötesdatum hösten 2022: Redaktionsmöten, onsdagar, kl 12.15-12.55: 31/8, 28/9, 26/10, 30/11.
Onsdag 26/10 kl 13-16: redaktionsdag för planering program våren 2023.
Redaktionsstyrelsen, onsdagar, kl 12.15-12.55: 24/8, 21/9, 19/10, 23/11.

Verksamheten
SFAM:s torsdagsmöten har bjudit in till 10 torsdagsmöten under våren 2022, och till 4 torsdagsmöten hösten 2022. För detaljerad programinfo se SFAM:s torsdagsmötens programaffisch våren 2022 respektive programaffisch hösten 2022.

Under året 2022 har ett strukturerat arbetssätt och regelbundna återkommande redaktionsmöten etablerats. Samtliga arbetsmoment är detaljerat beskrivna vad det gäller innehåll och tidsåtgång.

Socialstyrelsen har finansierat två levnadsvanemöten hösten 2022 med totalt 100 TSEK. I projekt-beskrivningen ingick programarbete och administrativt arbete, inbjudan och genomförandet av två torsdagsmöten, samt bearbetning och presentation av det inspelade filmmaterialet på SFAM:s torsdagsmötens nya hemsida.

SFAM:s styrelse kunde bevilja under 2022 totalt 100 TSEK ur medlemsmedel, som ett ekonomiskt stöd till SFAM:s torsdagsmötens omfattande arbete. SFAM:s torsdagsmötens arbete genomfördes under 2022 till en stor del ideellt.

Uppbyggnaden av den nya hemsidan www.sfamstorsdagsmoten.se började under hösten 2022.

Statistik
Antal anmälda till respektive torsdagsmöte (visas per datum):
27/1: 62, 10/2: 81, 24/2: 33, 10/3: 112, 24/3: 43, 7/4: 36,
21/4: 35, 5/5: 45, 2/6: 25, 22/9: 42, 20/10: 22, 17/11: 59, 15/12: 57.

Antal visningar på SFAM:s torsdagsmötens youtube-kanal, som en indikator för intresset att se det inspelade filmmaterialet i efterhand:
306 visningar: SFAM:s torsdagsmöte 10/3, Fast läkare, Björn Englund
227 visningar: SFAM:s torsdagsmöte 5/5, SÄBO, Gunnar Carlgren
126 visningar: SFAM:s torsdagsmöte 10/3, Fast läkare, Sanna Althini
118 visningar: SFAM:s torsdagsmöte 10/3, Fast läkare, Åke Åkesson
81 visningar: SFAM:s torsdagsmöte 24/3, Avancerad vardagsmedicin, Linn O. Getz
Ovanstående siffror framtagna oktober 2022.

Möten och kongresser

Fullmäktigemöte
SFAMs fullmäktigemöte hölls i Gävle den 30 mars 2022.

Svensk allmänmedicinsk kongress 2022
I månadsskiftet mars-april 2022 kunde SFAMs medlemmar äntligen träffas på en fysisk kongress igen, efter flera år med smittskyddsrestriktioner.

Kongressen arrangerades i ett samarbete mellan SFAM Gävleborg och SFAM Dalarna och hölls i konserthuset i Gävle. I arrangörsgruppen ingick Lisa Månsson-Rydén, Anna-Karin Svensson, Lina Renström och David Yang från Gävleborg samt Emil Péclard, Hana Awil, Terese Nilsson, Anders Öckerman och Filip Sundal från Dalarna.

Ett hundratal ST-läkare träffades på prekongress innan själva kongressen drog igång. Närmare 380 deltagare deltog på plats och fick ta del av ett digert program under temat *Hållbarhet, genom livet.* Stora frågor som hur klimatförändringar globalt och lokaltpåverkar människors hälsa diskuterades, liksom mer kliniskt förankrade ämnen i både föreläsningar och mindre sessioner och workshops. Även kulturen gavs plats i form av konst och musik av skapande allmänläkare. De examinander som genomfört SFAMs specialistexamen under året presenterade sina vetenskapliga projekt och firades under högtidliga former.

ST-dagarna i allmänmedicin
I början av år 2020 fick SFAM Gotland förfrågan om att anordna ST-dagarna i Visby. En arrangörsgrupp bestående av sju ST-läkare och två specialistläkare utsågs. Den ursprungliga planen var att konferensen skulle äga rum i september 2021. Tidigt enades vi om att temat för konferensen skulle vara Kris och Utveckling, något som senare skulle visa sig bli väldigt aktuellt på många sätt. Arbetet med programmet fortlöpte under året, men vid årsskiftet 2020/2021 togs beslut att flytta fram konferensen ett år med bakgrund av rådande coronapandemi.

Arbetet återupptogs under hösten 2021 och arrangörsgruppen hade därefter regelbundna möten ca en gång varannan vecka. Programmet spikades med många intressanta föreläsare inklusive bland andra Johan von Schreeb, Mai-Lis Hellenius och Karsten Ahlbeck.

ST-dagarna genomfördes 14-16 september på Wisby Strand. Redan kvällen innan smygstartade konferensen på båtresan från Nynäshamn till Visby med underhållning av Gotlandsprofilen Calle

Brobäck, quiz och mat. Första dagen avslutades med gemensamt mingel och underhållning av Gotlandsmusikens jazztrio. Andra kvällen fick deltagarna avnjuta en trerätters bankettmiddag, se Emil Jensen uppträda och dansa fram till småtimmarna. Hela konferensen avslutades med en spännande föreläsning av Bea Uusma.

Efter konferensen har arbetet fortsatt med att sammanställa budgeten och arrangörsgruppen är glada att kunna presentera ett bra slutresultat.

Nationella kvalitetsdagen för primärvård

Nationella kvalitetsdagen för primärvård genomfördes 2022-05-05 på Svenska Läkaresällskapet, Stockholm. Tema för dagen var Prioriteringar.

Föreningens lokalföreningar, råd, nätverk, tidskrifter med mera

Flera remisser och förfrågan om nomineringar till externa grupperingarna har skickats ut till lokalföreningar, råd och nätverk. Styrelsen har som ambition att träffa representanter för råden regelbundet i samband med styrelsemöten.

Lokala SFAM

Det finns 25 aktiva lokalavdelningar i hela landet. Aktiviteterna i föreningarna är varierande, några har egna hemsidor och flera är ansvariga för fortbildningen inom allmänmedicin i sitt landsting. Lokalföreningarna sänder fullmäktige till SFAMs årsmöte, en per påbörjat trettiotal medlemmar.

Råd

Forskningsrådet

Under året har SFAMs forskningsråd bestått av Malin Sjöström, Umeå; Mats Martinell/ Magnus Peterson, Uppsala; Anna Nager, Stockholm; Stefan Jansson, Örebro; Björn Landström, Göteborg; Andreas Stomby, Linköping; Hans Thulesius, Lund/Växjö; Susanna Calling, Malmö/Lund. Ordförandeskapet övergick från A Nager till S Calling.

Forskningsrådet har sammanträtt:
Halvdag 28/1, digitalt möte: genomgång och beslut om Årets avhandling 2021.
Internat Borgholm 25-27 april: presentationer av forskning vid de olika institutionerna, diskussion om VR, SAFU mm, studiebesök Borgholms hälsocentral/ Borgholmsmodellen.
Digitalt möte 24 okt: planering av SFAM kongress, ST-arbeten, resestipendium, tidskriften AllmänMedicin mm.

Andreas Stomby har varit vetenskaplig sekreterare i SFAMs styrelse. Anna Nager och Andreas Stomby har representerat SFAM i SAFU (Samling för Allmänmedicinsk Forskning och Utbildning). Även andra medlemmar i forskningsrådet har deltagit i SAFU, men då som representanter för sina institutioner.
Hans Thulesius och Anna Nager har varit nationella redaktörer för Scandinavian Journal of Primary Health Care, den vetenskapliga tidskrift som ges ut av Nordic Federation of General practice (NFGP) där SFAM är medlem.
Stefan Jansson har varit expertstöd till Socialstyrelsen för bedömning och inventering av Nationella riktlinjer för diabetesvården.
Hans Thulesius har varit SFAMs representant i EGPRN (European General Practice Research Network) på konferenser i Istanbul och Antwerpen.
Flera medlemmar i rådet deltog på NCGP kongressen i Stavanger juni 2022.

Forskningsrådet bedömde och valde ut abstrakt till SFAM-kongressen i Gävle tillsammans med den lokala kongresskommittén och deltog som vetenskapliga bisittare vid kongressen.
Planering för SFAM-kongress i Kalmar maj 2023 har gjorts med lokal vetenskaplig kommitté.

Forskningsrådet bidrog till tidskriften Allmänmedicin med vetenskapligt material från alla allmänmedicinska institutioner och med en artikel i samband med att rådet fick ny ordförande.

Forskningsrådet spårade 12 publicerade avhandlingar skrivna av allmänläkare i Sverige under 2022. Pris för Årets allmänmedicinska avhandling 2022 gick till Magnus Nord, Linköping, som skrivit avhandlingen "Proactive Primary Care for Older Adults at High Risk of Hospital Admission".

Utbildningsrådet
Medlemmar i rådet under året: Christina Vestlund (ST+BT-Studierektor Västra Götaland), sammankallande/kontaktperson
Anna Beck (ST-Studierektor, Allmänläkarkonsult samordnare Norrbotten) har varit tf kontaktperson under hösten
Tova de Ruvo Lohmann (enhetschef AT/ST-enheten Akademiskt primärvårdscentrum, Stockholm)
Katarina Bengtsson (klinisk lärare läkarprogrammet Lund)
Charlotte Hedberg (klinisk lärare och adjunkt, läkarprogrammet KI)
Eva de Fine Licht (VGR) har deltagit under hela året i arbetet att ta fram rekommendationer för nya målbeskrivningen, avgick i december, avtackas i början av 2023
Helena Schildt Tossman (Stockholm) avtackades i september.

Utbildningsrådets målsättning är att med hjälp av det allmänmedicinska kunskapsområdet långsiktigt verka för att beskriva, träna, utveckla och utvärdera klinisk kompetens under grundutbildning och vidareutbildning (AT) (ST), med utvecklande av allmänmedicinsk handledarkompetens.

Tova har varit drivande i att sammanställa svar till SoS ang allmänmedicins önskemål om SK-kurser för nästa år. Ett försök att konkret beskriva det reella behovet av kurser för alla ST i allmänmedicin gav ingen respons, vi får fortsätta vara glada för de få kursplatser som våra ST-läkare kan få tillgång till när det gäller SK-kurserna. Arbetet fortsätter, Tova är kontaktperson mot SoS.
Rådet har besvarat remiss ang nya nationella lärandemål inom allmänmedicin för nya läkarutbildningen.

Årets stora arbete har varit att skriva rekommendationer till nya målbeskrivningen HSLF-FS 2021:8, för specialisttjänstgöring i allmänmedicin. Vi har inhämtat synpunkter och formuleringar från rådet för sköra äldre, rådet för levnadsvanor, kvalitets- och patientsäkerhetsrådet, konsultationsnätverket, studierektorsnätverket mfl. Under arbetet med nya rekommendationerna har vi haft 11 möten. Två av dessa var två-dagarsmöten i Stockholm. Övriga möten har varit digitala inkl två workshops med inbjudan via SFAMs kalendarium samt SFAMs SR-nätverk- ett för att arbeta med ST-delmålen och ett för BT-delmålen.

SFAMs nya rekommendationer för HSLF-FS 2021:8 publicerades på SFAMs hemsida i slutet av november, efter godkännande av styrelsen. Vi har valt att dela upp BT-målen och ST-målen i separata dokument. Texterna är vidareutvecklade från förra målbeskrivningen med mer konkreta exempel och blir förhoppningsvis ett ännu bättre stöd för ST-läkare, handledare, chefer och studierektorer.

Efter pandemi med digitala möten kunde äntligen SFAMs studierektorsnätverk träffas fysiskt igen. Konferensen arrangerades 1-2 december i Göteborg av Primärvårdens Utbildningsenhet, VGR**.** Utbildningsrådet tog ansvar för stora delar av programmet. En kompletterande ”metodbok” med ytterligare råd och tips, samling av goda exempel mm diskuterades på konferensen och vidare arbete planeras under 2023. Även arbetssättet med digitala workshops kommer att fortgå med ämnen som studierektorerna har önskat. Under konferensen anmälde nya deltagare intresse att ingå i utbildningsrådet!

Strukturer att arbeta vidare på är tex kommunikationen mellan utbildningsrådet och SR-nätverket. SFAMs hemsida kommer att användas mer aktivt av utbildningsrådet och SR-nätverket.

Utöver SFAMs SR-konferens i Göteborg har några medlemmar deltagit vid SFAMs årsmöte i Gävle inkl SR-mötet där + Nordiska kongressen Stavanger.

Fortbildningsrådet

Fortbildningsrådet medlemmar: Anders Lundqvist (ordf), Eva Pulverer Marat, Susanna Althini, Karin Ranstad, Nikos Georgiannos, Jannike Norström, Gösta Eliasson till 30/6, och David Gyll fram till 21/9. I november tillkom Lisa Sallmén som representant från styrelsen. David har varit rådets IT-ansvarige. Rådet har haft fem videomöten och ett fysiskt möte i samband med kongressen i Gävle. Rådet har medverkat vid två fortbildningssamordnarmöten på Zoom under året. Teman har varit reglering av fortbildning och FQ-grupper. Anders är sammankallande i nätverket. Nikos har efterträtt Gösta i SLS utbildningsdelegation, och Susanna sitter i SLS nämnd.

Vi medverkade i samarbete med SLS på SFAMs Torsdagsmöte i februari. Sanna och Karin ingår i redaktionsgruppen. Nikos har med stöd av Karin gjort en stor arbetsinsats med två dokument kring kursgranskning, ett riktat mot kursgivare och ett för internt bruk. Eva har i egenskap av ” beställare” (Kompetenscentrum för primärvård i Region Skåne) prövat dokumenten i verkligheten. Allmänläkarkurser VGR och KursMedicin har också granskats. Anders var inbjuden av SFAM Västerbotten på Zoom att prata om fortbildning i början av mars. I AM nr 1 medverkade han med en artikel under temat standardisering. Tillsammans med Meta Wiborgh och Ingela Josefson ledde han en seminarieserie om omdömet, se AM nr 4. Rådet har vid två tillfällen bjudit in Henry Egidius, nestor inom pedagogik, för inspirerande kunskapsfilosofiska betraktelser kring vår kalejdoskopiska samtid. Kunskapsstyrningens rationalitet å ena sidan gentemot den praktiska allmänmedicins sammanvägningar av olika perspektiv behöver fortsatt diskussion. I dialog med styrelsen påbörjade vi översyn av dokumentet Golden Standard efter tio år.

Kvalitets- och patientsäkerhetsrådet (SFAM Q)

Medlemmar: Jenny Berggren (ny ordförande), Rita Fernholm, Eva Arvidsson, Fredrik Berntsson Semb, Marek Czajkowski, Elisavet Pataridou, Naldy Parodi Lopez, Ulrika Elmroth och Camilla Berggren (ny medlem). Magnus Isacson är adjungerad ledamot i rådet i egenskap av styrelsens representant.

Nationella kvalitetsdagen för primärvård, 2022-05-05 på tema ”Prioriteringar”, Svenska Läkaresällskapet, Stockholm. Cirka 60 deltagare. (Utvärdering 4,3 på en skala 1–5). Referat från Kvalitetsdagen i Allmänmedicin Nr 3 2022, författat av Jenny Berggren.
https://allmanmedicin.sfam.se/p/allmanmedicin/nr-3-2022/a/nationella-kvalitetsdagen-for-primarvarden-2022/1919/584871/31111913

Online-seminarium SFAMs torsdagsmöte 2022-09-22 ”Fast läkare och jämlik vård”. Cirka 40 deltagare. Seminariet spelades in och kommer i efterhand finnas tillgängligt via Läkaresällskapets Youtube-kanal.
Arbetet med Nationell PrimärvårdsKvalitet (PVQ) fortskrider och finns nu på ca 95% av Sveriges VC. Arbete med att bygga upp patientsäkerhetsindikatorer inom PVQ under namnet ”Säker Vård” är genomfört. Nyligen tillkom också indikatorer för Läkemedel och miljö.
SFAM Q har uppdaterat innehållet på sin del av hemsidan.

Eva Arvidsson har varit representant för EQuiP (European Association for Quality improvement in Family Practice). Hon är också medlem i EQuiPs styrelse.

Kompetensvärderingsrådet

Medlemmar: Ulf Måwe (ordf), Anders Lundqvist, Beatrice Kvist, Birgit Breitholtz, Cecilia Ryding, Elisabeth Månsson Rydén, Gunilla Byström, Gunilla Stenninger, Gunnar Axelsson, Gunnar Sandström, Hamed Shayegh, Karin Lindhagen, Kirsten Nilsson, Margareta Troein, Mattias Perzon, Meta Wiborgh,

Robert Svartholm, Sara Karpsen. Arbetsutskott: Ulf, Robert, Karin.

Allmänt: Den höga anmälningstakten till Mitt-i-ST som inleddes 2021 består – dubbelt så många årligen som under föregående femårsperiod. Rådet har därför satsat omfattande på att utbilda fler kompetensvärderare och har mer än fördubblat antalet aktiva värderare.

Mitt-i-ST: Antal anmälningar var cirka 430, samma storleksordning som 2021, dubbelt så många årligen som tidigare femårsperiod. Kirsten Nilsson är samordnare i samarbete med Katarina Boltenstern som sköter det administrativa.

Specialistexamen: 25 examinander genomförde examen 2021–2022, och 30 har inlett examensprocessen för läsåret 2022–2023. Examensavslutningen kunde 2022 hållas på plats vid SFAMs kongress i Gävle. Karin Lindhagen är samordnare.
ASK: Se årsberättelse för ASK-nätverket.
Kompetensvärderare och kurser: Kurser för utbildning av kompetensvärderare hölls i januari 2022 på Stjärnholm, samt senare under året i Söderköping, Stockholm, Tällberg och Höör, med sammanlagt 83 deltagare. Vi har också framgångsrikt kunnat inspirera stor andel av kursdeltagarna till att bli aktiva värderare.

Kvalitetsutveckling: Rådet har haft flera videomöten och omfattande e-postkontakter under året. Arbetsutskottet (Ulf, Robert, Karin) har haft täta kontakter.
Hemsidan: Rådets del av SFAMs hemsida hanteras av Karin Lindhagen.
Kansli: Katarina Boltenstern hanterar administrativa uppgifter för Mitt-i-ST. Rådet har också stöd från SFAMs kansli av Heléne Swärd.

ST-rådet

Rådets medlemmar från oktober: Mujahed Sebastian Abassi (Ordf), Nazila Mansimli (NYGP), Paulina Klim, Simon Johannisson, Sophie Mårtensson.

Rådet återupprättades på initiativ av SFAMs ordförande Magnus Isacson. Rådets nya ordförande Mujahed Abassi samlade sedan ihop en grupp på 6 personer från hela landet under och kort efter ST-dagarna i Visby i september 2022. Av dessa föll 2 ifrån under den kommande månaden.
I november hölls rådets första möte där det utöver introduktion avsattes tid för SFAM styrelsens kontaktperson i ST-frågor Emil Péclard som presenterade de riktlinjer för rådet som styrelsen tagit fram efter önskemål från rådet självt.

I december hölls det andra mötet där det beslutades att vi skulle skriva en artikel i SFAMs tidskrift för att presentera oss, uppdatera texten på hemsidan och välja Nazila till representant i NYGP. Ingen var dock intresserad av posterna i EYFDM (tidigare Vasco da Gama) varför vi kom överens om att söka efter passande representanter under 2023. Policyarbetet mht kurser, randningar och listning diskuterades också, det beslutades att arbetet med dessa frågor skulle påbörjas efter årsskiftet.

Rådet för sköra äldre i primärvården

Rådets medlemmar: Sonja Modin, Stockholm (ordförande), Gunnar Brulin, Östersund, Gunnar Carlgren, Linköping, Jenni Fryxell, Skellefteå, Karin Fröjd, VG regionen, Sofia Mörtsell, Halland, Christina Grzechnik-Mörk, Uppsala, Magnus Nord, Linköping, Lena Pomerleau, Nacka, Anders Wimo, Hälsingland och Larisa Åbom, Uppland. Ytterligare några allmänläkare är adjungerade till rådet och deltar i våra e-postkontakter och i nätverket.

Rådet har haft ett internat, sju Zoom-möten, och ett kombinerat live-/Zoom-möte. Vi har nu också ett nätverk av läkare knutet till rådet. Många diskussioner har gällt erfarenheter av olika arbetssätt, synsätt och kompetensbehov i vården av sköra äldre inte minst i hemmet. Det är viktigt att utgå från vår egen bedömning av individens behov av utvidgad primärvård, inte låta kommunens bedömning av om en individ behöver hemsjukvård eller ej avgöra. Samtidigt behövs rutiner för fungerande teamarbete kring patienten, något som ofta involverar kommunal primärvård. Vi har ansvarat för två webbinarier *Allmänläkaren i Närsjukvården – SÄBO* och *Fast läkare, förutsättning för teambaserad*

vård i hemmet, av sköra äldre

Vi har gått igenom och uppdaterat rådets kunskapsstöd på SFAMs hemsida, reviderat dokumenten *Utvidgad primärvård av sköra äldre i primärvården* inklusive kortversionen. Flera i rådet deltar i olika nationella programområden (NPO) och nationella arbetsgrupper (NAG) som palliativ vård, äldres hälsa, sköra äldre och samverkan med kommunen.

Rådet har bidragit till SFAMs remissvar på Socialstyrelsens *Föreskrifter och allmänna råd om förebyggande av och behandling vid undernäring*, *Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer – SOU 2022:41* och *Nationellt vårdprogram för palliativ vård* från Cancercentrum.

Rådet för levnadsvanor

Malin Skogström, ordf, Hans Lingfors, Mikael Wibom, Sven Wåhlin, Lars Jerdén, David Iggman, Mats Neumann och Johannes Arnell.
Följande ledamöter har varit med under året, men avsagt sig sitt uppdrag under hösten:
Åsa Thurfjell, Adrian Razmgah.

I SFAMs levnadsvaneråd finns sju specialister i allmänmedicin och under 2022 utökades rådet med en ST-läkare i allmänmedicin, vilket var ett välkommet tillskott.
Rådet träffas digitalt via Teams, cirka varannan månad, men kan även ses med kort varsel utifrån behov. De flesta i rådet är kliniskt aktiva, delaktiga eller ansvariga i hemmaregionens ST-utbildning i delmål B2 – Sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete, aktiva i den nationella kunskapsstyrningen och/eller i det strategiska levnadsvanearbetet. Flera av rådets ledamöter är dessutom på olika sätt engagerade i utbredningen av arbetsmodellen för riktade hälsosamtal som nu stärkts ytterligare med en nationell kunskapsgenomgång, på uppdrag av Nationellt programområde (NPO) levnadsvanor.

Rådet har under året aktivt deltagit med föreläsningar/dragningar under tre av SFAMs torsdagsmöten: ”Dialog om levnadsvanor i förhållande till relationskontinuitet”, ”Fast läkare och hälsosamma levnadsvanor – rökning och snusning” samt ”Fast läkare och hälsosamma levnadsvanor – matvanor och fysisk aktivitet”. Föreläsningar har följts av givande dialog med ett stort erfarenhetsutbyte.

Ovan föreläsningar har spelats in och blir tillgängliga på SFAMs hemsida under våren 2023. Tanken är att detta ska utgöra ett fint utbildningsmaterial för olika läkargrupper.
Levnadsvanerådet har under året även tagit fram ett remissvar för SFAM gällande gårdsförsäljning av alkohol, föreläst under SFAM-kongressen i Gävle på temat ”Läkares samtal om matvanor” samt omarbetat SFAMs policy gällande allmänmedicinens roll för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Varmt välkommen att höra av dig till någon av oss om du är nyfiken på vårt råd!

Rådet för hållbar diagnostik och behandling (SFAM H)

I rådet ingår vid årets utgång: Hálfdán Pétursson (ordförande), Malin André, Ulrika Elmroth, David Gyll, Josabeth Hultberg, Jan Håkansson, Minna Johansson, Oskar Lindfors, Jonas Sjögreen och Staffan Svensson. Styrelserepresentant är Andreas Thörneby.

Rådet har ambitionen att kunna vara en resurs inom SFAM när det gäller frågor som rör överdiagnostik och överbehandling, onödiga vårdinsatser och ohållbart resursanvändande inom vården, samt att lyfta dessa frågor på nationell nivå. Rådet har på olika sätt fortsatt sitt arbete att förespråka ett nationellt specialitetsöverskridande initiativ inspirerad av det internationella Choosing Wisely initiativet. Rådet fick publicerade artiklar på detta temat i Dagens Nyheter (*Mer resurser löser inte den svenska vårdkrisen*, 2022-02-05) och tidsskriften AllmänMedicin (*Choosing Wisely – en hjärtefråga för allmänläkare?* 2022;2:26-27; *Kloka kliniska val – ett svenskt Choosing Wisely*,

2022;4:37-39). Dessutom har rådets medlemmar hållit ett antal föredrag på temat hållbar vård, Choosing Wisely, överdiagnostik och -behandling, i mindre och större lokala sammanhang för allmänläkare, ST-läkare, AT-läkare och primärvårdspersonal landet runt.

Rådet bidrog både till SFAM kongressen i Gävle och till nordiska kongressen i allmänmedicin i Stavanger med en workshop om marknadsföring av diagnoser och sjukvårdsåtgärder med utgångspunkt i en pågående kampanj om fetma och GLP-1 analoger.

Rådet tilldelades Läkartidningens pris för årets debattartikel 2021 (*Pandemin bör bli startskottet för svenskt »Choosing Wisely«*, 2021-03-17).

Nätverk

Nätverket för konsultation

Kontaktpersoner: Charlotte Hedberg, Conny Svensson, Helene Bodegård och Staffan Ahlkvist.
Nätverket för konsultation bildades 2017. Idag ingår ca 100 SFAM-medlemmar.
Aktiviteter 2022 – medverkan i de allmänmedicinska lärosätens lärandemål för konsultationen samt årsmötet 9 dec på Svenska Läkarsällskapet med Workshop och zoom mötesdeltagare för eftermiddagens presentationer. Mötet finansierades av SFAM.
28 deltagare på plats och 15 deltagare på Zoom alla engagerade i konsultationsundervisning på grund -och eller specialistutbildning.

Presentationer Zoommötet

- Patient eller personcentrering? behövs begreppen? *Litteraturgenomgång Helene Bodegård doktorand*
- ”Kvitton” i konsultation - en neurofysiologisk mekanism? *Jan Helge Larsen*
- Konsultationens sex kritiska passager – checklista för självstyrt lärande? *Charlotte Hedberg*
- *Å*terkoppling på konsultationer via zoom- vilka erfarenheter har vi ? *Gerd Ahlén, Joel Freilich, Camilla Jedefors*
- Patientcentrering och akutmedicin – när patienten är existentiellt utsatt- ett samarbete i Lund/Malmö läkarutbildning *Katarina Bengtsson*

Workshop ämnen:
Vad fungerar / vad är problemen med konsultationsutbildning?
Vad kan våra kursdeltagare efter konsultationsundervisningen?
Vad kan man se av det i klinisk praktik tex AT / ST efter 6–12 månader och ”mitt i ST”?
Sammanfattning: Nätverket för konsultationen har under 2022 försökt understödja och arbeta med konsultationsutbildningen vid medicinska fakulteterna och med funktion och utveckling av ST-konsultationskurser med återkoppling och bedömningsverktyg i fokus. Vi har stora utmaningar framför oss med BT utbildning och vidare basutbildning av våra kollegor från andra delar världen som t ex KUL utbildning.

Under 2023 önskar vi kartlägga konsultationsutbildningen i landet och skapa en utbildningsportal för välfungerande utbildningsmaterial. Kontakter planeras med andra specialistutbildningar. Årsmötet 2023 planeras där alla med intresse för konsultationen är välkomna liksom alla kollegor är välkomna delta i nätverket.

Nätverket för fortbildningssamordnare

Nätverket består av ett 20-tal allmänläkare med regionala eller lokala fortbildningsuppdrag. Det stöds av SFAMs Fortbildningsråd. Tidigare har Gösta Eliasson varit sammankallande, men sedan juni 2022 är det Anders Lundqvist som har uppgiften i egenskap av ordförande i Fortbildningsrådet.

Mejllistan har behövt uppdatering eftersom många har slutat och nya har tillkommit. En enkät som skickades ut för några år sedan har under våren också uppdaterats när det gäller uppdragens villkor.

Två digitala möten har lockat mellan 15-20 deltagare. I januari arrangerades ett möte på Zoom tillsammans med Läkarförbundets ordförande Sofia Rydgren Stale. Mötets tema var reglering av läkares fortbildning med anledning av politiska intresset under 2021, och att Läkarförbundet visar ett stort engagemang i frågan. Nästa möte var i november då vi hade en sedvanlig ”landet runt”-presentation. Ett tema om FQ-gruppledarutbildning med två inbjudna gäster Hjördis Nilsson Ahlin och Cecilia Ryding utgjorde huvuddelen. Nikos Georgiannos från Fortbildningsrådet redogjorde för SFAMs kursgranskning. Vi avrundade med en intressant diskussion om kunskapsstyrningens effekter på den lokala fortbildningen, och om drivkrafterna bakom digitaliseringen av svensk hälso- och sjukvård. Ett fysiskt möte planeras till Svensk Allmänmedicinskt Kongress i Kalmar 2023.

SPUR-inspektioner – samordning

Socialstyrelsen föreskriver att utbildning för ST-läkare ska granskas av extern aktör och att den bör genomföras vart femte år. Regionerna upphandlar granskningar enligt SPUR-modell för sina utbildande enheter. Dessa granskningar administreras av Lipus AB, ett bolag ägt av Sveriges läkarförbund. Läkarförbundets specialitetsföreningar utser samordnare med uppgift att rekrytera, fördela och utbilda inspektörer inom den egna specialiteten. Samordnare under 2022 har varit Gösta Eliasson och Louise Wänström. Under hösten 2022 utsågs Rikard Viberg till ersättare efter Gösta Eliasson som slutade under året. Under 2022 SPUR-inspekterades 121 vårdcentraler.

ASK (Allmänläkares självvärdering i kollegial dialog)

Projektet ASK syftar till att utveckla former för kontinuerlig värdering av kompetens hos erfarna allmänläkare, och utveckling av fortbildningsplanering med fokus på individen. Nätverket har ett 30-tal deltagare. Vi har ett medlemsblad och har kontakt via mail. Nätverket har normalt årliga seminarier, det senaste i Åre 2021. Vid kongressen i Gävle hade vi en ”levande posterutställning”. Under 2022 har en individuell ASK-process pågått, men ännu ej slutpresenterats.

För intresserade av ASK finns en video där två ASK-deltagare deltar: Gunilla Byström är Ask-mentor och Gerd Ahlén ASK-deltagare. Den finns tillgänglig på nedanstående som länk https://www.youtube.com/watch?v=YQQ2YGJK0zs&feature=youtu.be. Mer information finns på SFAMs hemsida.

Nätverket arbetar nära kompetensvärderingsrådet, och en del av verksamheten finansieras den vägen. Kontakta Robert Svartholm eller Gunilla Byström: polarull.svartholm@telia.com, eller gunilla.bystrom@planningtools.se

SFAMs nätverk för infektionssjukdomar

SFAMs nätverk för infektioner har under året försökt att återuppta traditionen med en nationella sammankomst per år. Eftersom pandemin präglade planeringen även under 2022 så blev den årliga sammankomsten först i januari 2023.

Under 2022 kunde vi dock genomföra den internationella konferens som vi egentligen skulle varit värdar för hösten 2020. Flera av nätverkets medlemmar medverkade i planering och genomförande av konferensen, många deltog och några presenterade resultat från forskningsstudier.

Under 2022 har nätverket bidragit en synpunkter på flera nationella remisser om vaccinationer samt medverkat vi framtagning av vårdriktlinjer för covid-19

Nätverk för Balint-intresserade allmänläkare

Sonja Holmquist är tillsammans med Dorte Kjeldmand representanter för nätverket. Under året har nätverket mottagit förfrågningar om Balintverksamhet från intresserade kollegor.

2022 års Balintmöte ägde rum i Stockholm under temat ”Etik och etiska konflikter i det kliniska arbetet och samlade 24 deltagare från hela landet.

Svensk förening för medicinsk psykologi har en auktorisationskommitté för evaluering av Balintgruppledare. I Stockholm pågår en Balintledarutbildning med deltagare från olika delar av Sverige.

Information om Balintgrupper finns på SFAMs hemsida, Balint finns i SFAMs kurskatalog med angivna CDU poäng. Svensk förening för medicinsk psykologi (www.sfmp.se) har översikt över aktuella Balintgruppledare och vi kan hänvisa Balintintresserade till dem för att få kännedom om vilka pågående grupper som finns.

Studierektorsnätverket

Kontaktperson: Tova de Ruvo-Lohmann.
Nätverket samlar Sveriges studierektorer i allmänmedicin och består av ca 155 personer. Under 2022 har beslut tagits om att nätverket ska utse kontaktperson som ambulerar i nätverket cirka var 3:e år. Nätverket har en gemensam funktionsmail som används flitigt av studierektorerna och där det under året fortlöpande diskuterats gemensamma frågor och riktlinjer relaterat AT-ST- och BT.
Konsensus kring urval till SK-kurser och frågor från DLF och andra nätverk har diskuterats och tagits fram via nätverket.

Under 2022 har nätverket deltagit i och arbetat i 3 digitala workshops arrangerade av SFAMs utbildningsråd för att ta fram underlag och konsensus kring rekommendationer för den nya målbeskrivningen HSLF-FS 2021:8.

I december 2022 arrangerade VGRs studierektorer nationell studierektorskonferens i Göteborg där ca 80 studierektorer från nätverket deltog. SFAMs rekommendationer för HSLF-FS 2021:8 presenterades, arbete med metodbok kopplad till de nya rekommendationerna påbörjades. Under konferensen deltog Socialstyrelsen för samtal kring den nya förskriften.

Nätverk för astma-, allergi- och KOL-intresserade allmänläkare (NAAKA)

Kontaktpersoner: Nikolaos Pournaras (ordf) nikolaos.pournaras@regionstockholm.se, Henning Stenberg (sekr) henning.stenberg@nasetslakargrupp.se.
Nätverkets medlemmar har deltagit i SKR:s nationella programområde för lung- och allergisjukdomar samt nationella arbetsgruppen för Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp (PSV) KOL. Arbetet har handlat om implementering av PSV KOL del 1.0 och framtagning av PSV KOL del 2.0. Nätverket har även deltagit i nationella arbetsgruppen kring motsvarande vårdförlopp inom lungfibros. Medlemmarna har också varit aktiva i regionala programområden och lokala arbetsgrupper för lung- och allergisjukdomar, inom regionernas läkemedelskommittéer samt inom fortbildningsaktiviteter anordnade lokalt i regionerna.

Arbetet i styrgruppen med utbildningsprogrammet *Nationella Spirometrikörkortet* har fortsatt tillsammans med medlemmar från ASTA och Svensk Förening för Klinisk Fysiologi. Utbildningen har under 2022 fortsatt att vara LIPUS-certifierad och genomförts i sju regioner i Sverige, samt som en modifierad variant för barnsjukvården i en region. Den årliga instruktörsutbildningen för det Nationella Spirometrikörkortet i Uppsala genomfördes under hösten 2022. De flesta av de regionala utbildningarna genomfördes igen fysiskt, så som det gjordes före covid-19-pandemin.

Flertalet vetenskapliga artiklar har under året publicerats av nätverksmedlemmar. Nätverket har varit representerat i styrgruppen för Luftvägsregistret, Equalis (organisation för kvalitetsuppföljning av spirometriverksamheter i primärvården), SFFA:s (Svenska föreningen för allergologi) styrelse, i EAACI (European Academy of Allergy & Clinical Immunology) och i IPCRG:s (International Primary Care Respiratory Group) Research Committee, Educational Committee samt i arbetsgrupper kring fortbildning om covid-19. Ett samarbete med SLMF (Svensk Lungmedicinsk Förening), ASTA (Astma-, allergi- och KOL-sjuksköterskeförening) och Svensk Förening för Klinisk Fysiologi har fortsatt.
Nätverket är även representerat i Läkemedelsverkets arbete med uppdatering av behandlingsrekommendationer för astma och KOL som planeras att publiceras under våren 2023.

Dessutom deltog NAAKA:s medlemmar på ett bedömningsmöte i februari som Socialstyrelsen anordnade med syfte att kartlägga behovet av uppdatering av nationella riktlinjer för astma och KOL.

IPCRG World Congress i Malaga genomfördes i maj, och nätverket deltog med presentationer. Medlemmar i NAAKA höll en workshop om spirometri på SFAM:s kongress i Gävle i mars samt hade presentationer på ATS (American Thoracic Society) kongress i maj och ERS (European Respiratory Society) kongress i september. Fortsatt kontakt med NPCRG (Nordic Primary Care Respiratory Group) har upprätthållits.

Nätverket kommer under följande verksamhetsår fortsätta att stimulera till kvalitetsutveckling av vård och forskning inom astma, allergi och KOL.

Nätverk för allmänläkarkonsulter

Kontakt: stentyrberg@outlook.com. Kontakt från 2023 är Gunilla.A.Malm@skane.se.
AKO är en metod för samverkan med specialiserad vård som slagit väl ut i en del regioner men aldrig varit så mycket spritt. Kombinationen att vara en av kollegorna aktad ambassadör och av regionen en erkänd samverkanspartner har gjort att AKO kommit mycket långt till exempel i Region Skåne där AKO-are och AKO-koordinatorer gjort mycket för praktisk samverkan med specialiserad sjukvård och varit med och lyft förståelsen och auktoriteten för allmänmedicin både bland specialiserad vård, administratörer och politiker. I Region Skåne är det AKO som ansvarar för den producentneutrala allmänmedicinska samverkansfunktionen, ansvarar för produktion av samverkansdokument, som i Region Skåne kallas AKO Skåne riktlinjer, ansvarar för fortbildning och innehar nyckelpositioner i Region Skånes medicinska kunskapsnätverk.

Under 2022 har AKO och kollegor som representerar liknande positioner i olika regioner fortsatt synts och medverkat mycket nationellt i den så kallade kunskapsstyrningen, ofta med konstruktiv kritik i olika arbetsgrupper och med att ta fram lättillgängligt kunskapsmaterial. Samtal och kontakter har också funnits mellan till exempel kollegor i Region Kalmar och AKO Skåne kring att starta och stärka samverkansfunktioner. Jag gick i pension för ett par år sedan. Jag föreslår därför att SFAM utser kollega Gunilla Malm som är teamledare för AKO Skåne som ny kontaktperson för AKO-nätverket.

Nätverk för Psykisk ohälsa

Kontakt: Katrin Hagskog Engel, Stockholm, katrin.hagskog-engel@regionstockholm.se.

Nätverk för Riskbruk

Kontakt: Charlotte Hedberg, Stockholm, Hedberg, charlotte.hedberg@ki.se.

Gastroprima

Kontakt: Lars Agréus, lars.agreus@ki.se.

Svensk förening för Glesbygdsmedicin

Verksamhetsberättelse 2022
Anna Falk, ordförande, Lina Ärlebrant, Martin Annsberg, Lisa Månsson Rydén, Lennart Månsson, Anna Westman, Sofia Åhman, Annika Björk Callesen, Simon Blomqvist, Johan Färnkvist och Heidi Lecoq.

10 styrelsemöten online. 21–23 mars konferens och årsmöte i Arvidsjaur.
ST-dagen 21/3 kurs ”Människor i kyla”. Huvudkonferensen 22-23/3 ”Att utforska glesbygden”, handsonstationer: HLR Barn HLR Vuxen, Fri luftväg Förlossningar i glesbygd.
23 mars årsmöte, sedan gruppsamtal med rotation:
Handläggning av olika tillstånd beroende på avstånd/resurser - Diskussion utifrån hands-on-stationerna 22/3 - God palliativ vård i glesbygd. Lärdomar under covid 19. Som avslutning distansföreläsningar: Vildmarksmedicin och Ultraljud och samisk resursenhet i Jokkmokk.

Vid årsmötet diplomerades nyblivna specialister i allmänmedicin med Glesbygdsinriktning och kungjordes stipendiat 2022.

Deltagit i dialogmöten SoS Fast Läkarkontakt. Remissyttrande har lämnats.

Styrelse fortsatt möten med Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.
Spridit information om ATLS kurs inriktning Glesbygd, deltagit i utvärderingen. Föreningen har plats i ATLS Sveriges styrelse.
Representerad i NAG Nationella riktlinjer för traumalarm och i NAG Omhändertagande av den akut sjuke patienten" samt i EURIPA i International Advisory Board (IAB)
Styrelsen och Catharina Ingvarsson, Tärnaby, har fortsatt följa upp ST blocken i allmänmedicin i glesbygd.

www.glesbygdsmedicin.info har varit viktig för att sprida information och som en kontaktväg för intresserade. Styrelse- och andra medlemmar har skrivit i AllmänMedicin, tagit initiativ för att beskriva situationen i primärvården i glesbygd i sina respektive regioner, skrivit insändare, hållit föreläsningar inom grund- och vidareutbildningen.

Svensk förening för Glesbygdsmedicin fyller fortsatt stor funktion som nätverk för dem som arbetar i och har intresse av primärvård i glesbygd, som opinionsbildare och har även en viktig funktion att fylla för vidareutbildning av personal verksamma i glesbygdsmiljö.

Tidskrifter

AllmänMedicin
AllmänMedicin är SFAMs medlemstidning. Den utges med fyra nummer per år och läggs även som e-tidning på hemsidan. Drygt 2500 exemplar av tidskriften skickas ut till SFAM:s medlemmar, utöver det har vi ett 30-tal betalande prenumeranter.

Från nummer två 2022 tog Jens Halldin över som chefredaktör när Ingrid Eckeman lämnade efter att varit på posten i 10 år. Under året har Karin Lindhagen och Gösta Eliasson efter lång och trogen tjänst lämnat redaktionen som nu består av Christer Petersson, Lars Englund, Petra Widerkrantz och Björn Landström. Annika Andén har fortsatt som flitig illustratör.

Mediahuset i Fjällbacka – Göteborg, avdelning Skåne, sköter layout, rekrytering av annonsörer, tryckning och utskick. E-tidningen tillverkas i Indien på uppdrag av Mediahuset. Pressläggningstiden från manusstopp till hemsidan är cirka åtta veckor. En vecka senare kommer papperstidningen i brevlådan.

När det gäller teman är Mediahuset beroende av att det finns ett medicinskt tema som attraherar läkemedelsföretagen att annonsera, vilket i sin tur är basen för tidningens ekonomi. Teman under 2022 har varit

1. Standardisering i patientmötet/allergi
2. Döden/palliativ vård
3. Smärta och trötthet - mellan sjukt och friskt
4. Vetenskap och beprövad erfarenhet/urinvägarnas sjukdomar

Under vintern gjordes en läsvärdesundersökning som presenteras i nummer två 2023.

AllmänMedicin har sin egen hemsida https://sfam.se/tidskriften/. Det gör det lättare att navigera på lässidan för läsaren, och enklare för redaktören att navigera på administrationssidan. Samtliga nummer av AllmänMedicin finns tillgängliga digitalt, från och med 2018 som e-tidningar.
Uppdatering av hemsidan har tyvärr under året inte fungerat helt.
Under 2022 hölls inga fysiska möten med redaktionen.

Scandinavian Journal of Primary Health Care

The Nordic Federation of General Practice är ett aktiebolag (NFGP ApS) med säte i Danmark. Bolaget ägs av de fem nordiska allmänmedicinska vetenskapliga föreningarna - SFAM är den svenska. Huvudsyftet med bolaget är att främja allmänläkares roll i primärvården i de fem nordiska länderna Sverige, Norge, Finland, Island och Danmark.
Andra artikeln i bolagsordningen säger att bolaget primärt skall säkra publiceringen av SJPHC. Chefredaktör för SJPHC var 2022 professor Helena Liira, Helsingfors, som beslutar över alla manuskript som avvisas direkt. Om hon inte avvisar direkt sänder hon manuskript vidare till någon av de nationella redaktörerna, två för vart och ett av de fem nordiska länderna. För Sverige Anna Nager, Hans Thulesius och Cecilia Björkelund.

Under 2022 bytte SJPHC programvara för hantering av vetenskapliga manuskript och det gamla systemet övergavs. Detta medförde förseningar och statistik över manuskripthantering är ofullständig.
SJPHC utgav 4 nummer under 2022 där 55 originalartiklar och 4 ledare publicerades.

Impact factor 2021 (2020): 3,15 (2,58); 5 års impact factor 3,23 (2,79)

De fyra mest lästa artiklarna publicerade det senaste året (13 mars 2023:

1. Long-COVID in patients with a history of mild or asymptomatic SARS-CoV-2 infection: a Nationwide Cohort Study “Adler et al 2022. (2477 views)
2. “Experiences with a structured conversation tool: a qualitative study on feasibility in general practice in Norway” Abrahamsen et al 2022. (1281 views)
3. “Patient experiences with depression care in general practice: a qualitative questionnaire study” Grung et al. 2022. (1267 views)
4. “Strategies for achieving efficiency in the general practitioner’s everyday life” Giang & Lilja 2022. (1136 views)

De fyra mest citerade artiklarna publicerade de senaste 3 åren (13 mars 2023):

1. ”Increased importance of digital medicine and eHealth during the Covid-19 pandemic” Thulesius 2020. (16 CrossRef citeringar).
2. “Effects of replacing PSA with Stockholm3 for diagnosis of clinically significant prostate cancer in a healthcare system – the Stavanger experience” Viste et al 2020. (14 CrossRef citeringar).
3. “Why do doctors in Norway choose general practice and remain there? A qualitative study about motivational experiences” Gronseth et al 2020. (11 citeringar).
4. “GPs’ suspicion of child abuse: how does it arise and what is the follow-up?” Stolper et al 2020. (11 CrossRef citeringar).

Internationellt

Norden

Nordic Federation of General Practice /ApS, en sammanslutning av de nordiska vetenskapliga föreningarna, ger ut tidskriften Scandinavian Journal of Primary Health Care som rankas högt i vetenskapliga sammanhang. NFGP arrangerar också nordiska kongressen i allmänmedicin tillsammans med nationella föreningen samt ordnar årliga ordförandemöten för de nordiska vetenskapliga allmänläkarföreningarna. Styrelsen består av föreningarnas respektive ordföranden, ledd av Jóhann Áugúst Sigurðsson från Island/Norge. Styrelsen har träffats fysiskt en gång och digitalt ett par. Dessutom har den nordiska kongressen hållits i Stavanger i juni.

WONCA, World Organization of Family Doctors

Wonca (www.globalfamilydoctor.com) är allmänläkarnas akademiska världsorganisation med 97 medlemsföreningar i 79 länder. Totalt är mer än 200 000 allmänläkare anslutna, direkt eller via sina nationella föreningar. Svenska allmänläkare representeras i WONCA av SFAM. Vart tredje år arrangeras världskongress.

WONCA-Europe

WONCA-Europa, är en delvis fristående del av världs-WONCA. Styrelsen består av, förutom ordförande, vice ordförande, sekreterare och skattmästare av representanter för de tre nätverken: EquiP - The European Association for Quality in General Practice/Family Medicine, Euract - European Academy of Teachers in General Practice och EGPRN - European General Practice Research Network. Varje år arrangeras en kongress som brukar samla stora skaror europeiska allmänläkare. I anslutning till denna ordnas Wonca-Europe-council som samlar ordförandena från de olika ländernas nationella organisationer. Kongressen i år gick av stapeln i London och SFAM representerades av Lisa Sallmén. Det finns givetvis stora olikheter mellan de europeiska länderna när det gäller allmänmedicinens ställning, men WONCA-Europe försöker stödja utvecklingen och stärka ställningen för allmänmedicin i Europa.

SFAM-EURACT Organisation in Collaboration

Kontakt för Sveriges EURACT-nätverk: Nikos Georgiannos, nikolaos.georgiannos@vgregion.se. European Academy of Teachers in General Practice/Family Medicine. 2022 firades akademins 30-årsjubileum. Sedan den bildades (1992) har Sverige varit medlemsland och representerats i EURACT Council. I januari 2022 valdes Nikolaos (Nikos) Georgiannos till Sveriges nationella representant. Han är specialist i allmänmedicin med erfarenhet i EURACT:s arbete sedan 2008, kursgranskare och ledamot i SFAMs fortbildningsråd samt i Svenska Läkaresällskapets Delegation för Utbildning. Under Council Meeting i Köpenhamn (maj 2022) utsågs han till ordförande för akademins medlemservicekommitté.

SFAM ansökte om att bli och under Council Meeting i Krakow (oktober 2022) blev godkänd som ”EURACT Organisation in Collaboration” genom förankring till ett fast team som består av Sveriges nationella representant och ordföranden för SFAMs utbildnings-, fortbildnings- och kompetensvärderingsråd. EURACT fortsätter att sträva mot målet och SFAM fortsätter att solidariskt samarbeta mot den gemensamma visionen, att genom lärande och undervisning säkerställa hög allmänmedicinsk vårdkvalitet och på så sätt främja allmänmedicin som disciplin i Europa. I AllmänMedicin nr 4–2022 medverkade Nikos med en relevant artikel. Arbetsgrupper producerade material, genomförde studier och anordnade internationella aktiviteter om allmänmedicinskt lärande. En ny webbsite bearbetades. Lärare på lärosäten, kliniska handledare på vårdenheter, kompetensvärderare, studierektorer, fortbildare, forskare inom ämnesområdet och alla allmänmedicinare som genom olika roller och uppdrag är aktivt engagerade i allmänmedicinsk undervisning och lärande är varmt välkomna att ansöka om medlemskap i EURACT.

EQuiP (European Association for Quality improvement in Family Practice)

Den 11-12 mars 2022 ägde "60th EQuiP Virtual Conference, The Future of Primary Care: Securing & Sustaining Quality for Everyone" rum.(se https://www.qualityfamilymedicine.eu/foyer/index/7b0b254d-8ab5-43b3-bb5b-fe76dfc47cfc). Eva Arvidsson höll två presentationer: "Conditions and barriers for quality improvement work" och "Core Values of Family Medicine in Europe: Current State and Challenges", båda baserade på nyligen publicerade artiklar*. Den 22-24 september 2022 deltog Eva Arvidsson 61st EQuiP Assembly Meeting i Zagreb, Kroatien.

* 1. Arvidsson E, Dahlin S, Anell A. Conditions and barriers for quality improvement work: a qualitative study of how professionals and health centre managers experience audit and feedback practices in Swedish primary care. BMC family practice. 2021;22(1):113. och Arvidsson E, Svab I, Klemenc-Ketis Z. Core Values of Family Medicine in Europe: Current State and Challenges. Front Med (Lausanne). 2021;8:646353.

EGPRN, European General Practice Research Network

Hans Thulesius har under 2022 varit SFAMs representant i EGPRN (European General Practice Research Network) på konferenser i maj i Istanbul och i oktober i Antwerpen.

Hans deltar i flera europeiska forskningsstudier tillsammans med bland andra SFAM-medlem Ferdinando Petrazzuoli, Italien, med dr. och presenterade svensk studie tillsammans med flera svenska kollegor och SFAM medlemmar: Daniel Albertsson, Växjö och Anna Segernäs, Linköping.

EGPRNs ordförande är sedan 2021 allmänläkare Tiny Van Marode, Amsterdam, Nederländerna.

EGPRNs konferenser under 2023 planeras bli i Split 11-13 maj och i Prag 12-14 oktober.

EGPRN 100:e konferens planeras hållas i Göteborg 15-17 maj 2025 och kommittén som planerar konferensen består i dagsläget av Ausra Saxvik ordf, Jörgen Månsson, Cecilia Björkelund, Ferdinando Petrazzuoli och Hans Thulesius.

Ekonomi

Redovisas separat.

För styrelsen för Svensk förening för allmänmedicin

Magnus Isacson
Ordförande